

Planter

Tidlig såning og græsukrudt er en giftig cocktail

Sen såning af vinterhveden kan derfor være en bedre løsning selvom det medfører en normreduktion. Dyrkning af vårbyg i stedet kan også være en reel mulighed.

Viden om

Ca. 97.000 ha har fået tilsagn til alternativet tidlig såning af vintersæd i målrettet kvælstofregulering i 2020. Hvis der konstateres problemer med græsukrudt i marken, bør det kraftigt overvejes at opfylde kravet om målrettede efterafgrøder på andre måder. Det er muligt at ændre i de tilmeldte målrettede efterafgrøder og alternativer ved genindsendelse af fællesskemaet senest 10. september. Vær dog opmærksom på, at ændringer alene kan ske på marker indenfor samme ID15-område.

Det følgende regneeksempel i tabel 1 viser de økonomiske konsekvenser i 3 forskellige scenarier. Som udgangspunkt er valgt en vinterrapsafgrøde, hvor der før høst kan findes væselhale i pletter flere steder i marken. Erfaringen viser, at væselhale med mejetærsker og andre redskaber bliver slæbt rundt i hele marken, når først det optræder i pletter.

Scenarie 1, Vinterhvede tidligt sået

Du udnytter den gode forfrugt til at så vinterhvede før 7. september uden at pløje. Græsukrudt nedvisnes med glyphosat inden såning. I vinterhveden bekæmpes væselhale om efteråret med to sprøjtninger med høj dosis på grund af den tidlige såning og der vælges også om foråret den bedst mulige løsning, som under gunstige sprøjteforhold kan have nogen effekt mod væselhale. Se tabel 2.

I en veletableret og tæt afgrøde kan væselhale i mange tilfælde bekæmpes med rimeligt godt resultat, men der skal ved tidlig såning ikke gå ret meget galt med timing af bekæmpelsen eller afgrødeetableringen, før bekæmpelsen vil blive helt utilstrækkelig. Som tommelfingerregel vil fremspiringen af væselhale blive halveret for hver 2 uger såningen udsættes.

Derfor er et realistisk scenarie, at væselhale ved tidlig såning uden pløjning koster 10 pct. af udbyttet svarende til 9,2 hkg/ha, fordelt over hele marken.

Samlet set er der udsigt til et tab på 2.377 kr./ha i forhold til den oprindelige plan.

Såfremt dette scenarie gennemføres og bestanden af væselhale ved høst er stor, bør det overvejes at nedmulde halmen i stedet for at fjerne den. Det er dog ikke indregnet i scenariet.

Scenarie 2, Vinterhvede sent sået

Du udnytter den gode forfrugt til at så vinterhvede efter 20.-25. september for at mindske fremspiringen af væselhale og anvender samme strategi for bekæmpelse som i scenarie 1, men med lidt lavere doseringer. Etableringen sker efter pløjning, som er et effektivt IPM-tiltag mod væselhale. Det vil være en god ide at nedvisne foragre og sammenfuringer med glyphosat inden pløjning (er indregnet som 25 pct. af arealet).

På grund af sen såning med forudgående pløjning, vil bekæmpelsen med stor sandsynlighed være så effektiv at udbyttetab i hveden undgås. Væselhalebestanden vil dog blive vedligeholdt og kræver indsats i de følgende år. I kraft af senere såning vil dette betyde krav om normreduktion, det antages at alle andre alternativer til efterafgrøde er opbrugt. Udsædsmængden øges ved senere såning, her er indregnet yderligere 80 kg

udsæd pr. ha, svarende til meromkostning på 220 kr. Der indregnes samtidig et lille udbyttetab som følge af den senere såning, dette er sat til 3 hkg baseret på de seneste års såtidsforsøg. Omkostningen til ukrudtsbekæmpelse er 492 kr. mindre end scenarie 1.

Resultatet er 474 kr. højere pr. ha i scenariet med sen såning end ved tidlig såning. Hvis der ikke allerede forventes, at næste års plan indeholder normreduktioner, vil dette beløb være tilstrækkeligt til at dække omkostningen til en normreduktion i det efterfølgende år, prisen på normreduktioner er vist i faktaboks.

Scenarie 3, Vårbyg

Du vælger at gå i gang med sanering af væselhale ved at så vårsæd. Etablering sker efter pløjning. Også i denne situation kan det anbefales at nedvisne foragre og sammenpløjning med glyphosat (er indregnet som 25 pct. af arealet). Vårbyggen opnår stadig en forfrugtsværdi fra rapsen – om end mindre end hveden. I kraft af såningen i foråret, bliver væselhale lille og ubetydelige af størrelse, og den kan ikke sætte nye frø, når planterne ikke får vinterkulde (vernalisering).

Samlet giver dette mulighed for en billig bekæmpelse af ukrudt og effekt der sikrer fuldt niveau af forventet udbytte i vårbyggen.

Da beslutningen om at så vårbyg tages allerede inden høst, er det muligt at vælge mellem efterafgrøde på halvdelen af arealet eller en normreduktion. Da efterafgrøden er billigere end normreduktionen (målrettet efterafgrøde med tilskud), bliver den det foretrukne valg, såfremt den kan etableres inden d. 20. august.

Det økonomiske resultat af vårbyggen svarer stort set til den sene såning. Den beregnede gevinst på 455 kr./ha er fuldt ud tilstrækkeligt til at dække samme niveau af normreduktion, og da kravet kan løses med efterafgrøde på halvdelen af arealet, er der mulighed for at det bliver endnu billigere.

Normreduktion ved sen såning

Der er tidligere præsenteret beregninger der viser, at normreduktion, på bedrifter med mere end 80 kg N i husdyrgødning, koster 700 kr./ha efterafgrøde for de første 5 pct. reduktion i normen, og 1.250 kr./ha efterafgrøde for 5 – 10 pct. reduktion i normen.

Da tidlig såning kun vægter med en halv efterafgrødeenhed, betyder det, at omkostningen til normreduktionen i denne beregning kun skal tages ind som 350 kr. og 625 kr. pr. ha hvede, som ikke bliver sået tidligt.

Hvis der allerede er kalkuleret med normreduktion i det kommende år, vil omkostningen af yderligere normreduktion være større end ovenstående beløb.

Kilde: [Præsentation: Muligheder for økonomisk tilpasning fra Plantekongres 2020 \(side 15\)](#)

I mange vinterrapsmarker kan der findes væselhale i pletter på trods af behandling med Kerb. Heldigvis går det sjældent så galt som her, hvor væselhale fuldstændigt har kvalt rapsen. Foto: Carsten Kløcher, Djursland Landboforening.

Sen såning af hvede kan godt betale for normreduktionen

Denne beregning indikerer at der ved 10 pct. udbyttetab grundet væselhale i tidligt sået hvede er mulighed for at opnå bedre resultater ved de foreslåede alternativer – også selvom det kommer til at medføre en normreduktion.

Resultatet afhænger af de individuelle forhold, herunder primært det aktuelle ukrudtstryk og allerede foretagne normreduktioner.

Beregningerne er foretaget i regneværktøjet [Økonomi i afgrøder og sædskifter](#).

Tabel 1. Resultat af scenarier til bekæmpelse af væselhale efter vinterraps

		Oprindelig plan Vinterhvede 1. år tidligt sået	Scenarie 1 Vinterhvede 1. år tidligt sået (væselhale)	Scenarie 2 Vinterhvede 1. år sent sået (væselhale)	Scenarie 3 Vårbyg, foder 1. år (væselhale)
Udbytte pr. ha	hkg/ha	92	83	89	70
Pris pr. hkg	kr./ha	110	110	110	105
Udbytte, kerne/frø	kr./ha	10.120	9.130	9.790	7.350
Udbytte, halm	kr./ha	2.400	2.160	2.400	1.925
Bruttoudbytte i alt	kr./ha	12.520	11.290	12.190	9.275
Udsæd	kr./ha	-405	-405	-625	-360
Gødning	kr./ha	-1.253	-1.169	-1.237	-668
Planteværn	kr./ha	-905	-2.087	-1.595	-647
Diverse	kr./ha	0	0	0	0
Stykomkostninger i alt	kr./ha	-2.563	-3.661	-3.457	-1.673
Dækningsbidrag	kr./ha	9.957	7.629	8.733	7.602
Maskiner og arbejde	kr./ha	-5.341	-5.435	-6.035	-5.018
Tørring (korn i eget tørreri)	kr./ha	-460	-415	-445	-350
Resultat før normreduktion	kr./ha	4.156	1.779	2.253	2.234

		Oprindelig plan Vinterhvede 1. år tidligt sået	Scenarie 1 Vinterhvede 1. år tidligt sået (væselhale)	Scenarie 2 Vinterhvede 1. år sent sået (væselhale)	Scenarie 3 Vårbyg, foder 1. år (væselhale)
Normreduktion må koste op til	kr./ha			474	455

Tabel 2. Bekæmpelse af væselhale

Vinterhvede, tidlig såning	Dosis	Pris	Kr./ha
Nedvisning før såning/pløjning			
Roundup Bio	3,5	51	179
Ammoniumsulfat	2	5	10
Spredeklæbemiddel	0,15	26	4
St. 10			
Mateno Duo	0,7	430	301
Boxer	1	175	175
St. 12-13			
Atlantis OD	0,75	325	244
Bladlus (havrerødsot), behandles også i st. 12-13			
Karate	0,15	460	69
Forår			
Broadway	150	1,17	176
PG 26N	0,5	50	25
I alt			1.182
Vinterhvede, sen såning	Dosis	Pris	Kr./ha
Nedvisning før såning/pløjning 25 pct. af areal			
Roundup Bio	3,5	51	45

Vinterhvede, tidlig såning	Dosis	Pris	Kr./ha
Ammoniumsulfat	2	5	3
Spredeklæbemiddel	0,15	26	1
St. 10			
Mateno Duo	0,5	430	215
Boxer	0,5	175	88
St. 12-13			
Atlantis OD	0,5	325	163
Forår			
Broadway	130	1,17	152
PG 26N	0,5	50	25
I alt			690
Vårbyg	Dosis	Pris	Kr./ha
Nedvisning før såning/pløjning 25 pct. af areal			
Roundup Bio	3,5	51	45
Ammoniumsulfat	2	5	3
Spredeklæbemiddel	0,15	26	1
Forår			
Express	5	3,15	16
Starane	0,1	267	27
DFF	0,03	405	12
Spredeklæbemiddel	0,15	26	4
I alt			107

Øvrige forudsætninger:

JB 5-6

 m bjerges

Læs også: [Sådan forebygger du udvintringssvampe i vintersæd og frøgræs](#)

Emneord

Brødhvede

Dækningsbidrag

Foderhvede

+8

Planter

Tema: Integreret plantebeskyttelse - IPM

Dyrkning efter IPM-principper skal bidrage til at gøre landbrugsproduktionen mindre afhængig af pesticider. Du får via denne side adgang til konkret viden og inspiration til at dyrke dine afgrøder, så indsatsen med kemiske plantebeskyttelsesmidler bliver ...

Sidst bekræftet/revideret: 09. juli 2020

Vil du vide mere?

Jacob Krog

Specialkonsulent

SEGES

jkg@seges.dk

+45 8740 5085

Poul Henning Petersen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

php@seges.dk

+45 8740 5443

Jens Erik Jensen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

jnj@seges.dk

+45 8740 5438

Leif Hagelskjær

Landskonsulent, Afdelingsleder

SEGES

leif@seges.dk
+45 8740 5042

Støttet af

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES	Tlf.	87 40 50 00
Agro Food Park 15	Fax.	87 40 50 10
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

